

„Soča“ izhaja vsak petek in velja
s pošto prejemana ali v Gorici na dom
pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „po
slanicah“ se plačuje za navadno trispot
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po
10 soldov v Gorici v tobakarnici v go-
sposki ulici blizu „treh kron“. —
v Trstu v tobakarnici „Via della ca-
serma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo
uredništvu „Soče“ v Gorici Via del Mu-
nicipio v Kalistrovi hiši III. nadstr. naroč-
nina pa opravištvu „Soče“ v Gorici
„Via scuole“ h. št. 429, II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj
se blagovoljno frankujejo. — Delalcem
in drugim nepremožnim se naročnina
zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

PIJ IX.

Dne 7. t. m. ob 5³⁰ uri popoldne umrl je sv.
oče papež, Pij IX. Ta velevažna vest ni sicer niko-
gar osupnila, ker so časniki že dolgo časa poprej
poročali o bolehanji in slabenji svetega starčka, a v-
zbudila je po širnem svetu od enega konca do dru-
zega, in zlasti med vsemi katoličani, najgloblje so-
čutje in to ne samo zaradi tega, ker je bil Pij IX.
glavar vesoljne katoliške cerkve, ampak ker je v re-
snici eden največjih zgodovinskih mož, v kojega živ-
ljenje spadajo najvažnejši dogodki sedanjega veka in
kateri je sam tudi dejansko prav globoko segal v no-
vejšo zgodovino.

Pij IX. je 256ti naslednik sv. Petra, ter je o-
skrboval najvišje pastirstvo dalje od vseh svojih pred-
nikov; preživel je celó Petrova leta, to je 25, katera
doba papeževanja je veljala do zdaj za najdaljšo. Ro-
jen je bil 13. maja 1792. v Sinigalji, mestecu v ta-
kratni rimski papeževi državi; njegovo pravo ime je
grof Ivan-Marija, Ivan-Krstnik, Peter, Pelegrin, Izidor
Mastai Ferretti; starši, jako imenitni in bogati plemeni-
tasi, so bili odmenih Ivana-Marijo za vojaško
službo in v resnici je imel vstopiti 1. 1815 v Rimu v
plemenito papežovo stražo, a zadrževala ga je bolezen.
Pripoveduje se namreč, da se ga je že v 17. letu
lotila božjast, a da ga je pozneje nek jako pobožen
duhovnik, z imenom Strambi Loretto, s polaganjem
rok ozdravel. Izključen od vojaškega, posvetil se je
duhovskemu stanu. V Rimu je študiral bogoslovje in
je bil, ko je od svoje bolezni okrevljal, v mašnika po-
svečen. Kot kanonik Sv. Marije Inviolata spremljal je
v letih 1823—25 nadškofa Muzija v Kile v južni
Ameriki na precej nevarni in težavni misiji, ker je
šlo za to, da bi se branile in zavarovale pravice ka-
toliške cerkve, katere je državna oblast krátila.

Vrnivši se prevzel je vodstvo Mihaelovega ho-
spitala, velike obrtnijske sole v Rimu, katero je v duhu
časa preustroil. Maja meseca 1827 ga je imenoval papež
Leo X. za nadškofa v Spoletu; decembra 1832 pa je
bil premeščen v nadškofjo Imolsko, kder je duhoven-
stvo in tamošnje cerkvene in humanitarne zavode z
vso odločnostjo reformiral. V tedanji dobi je po vsej
Italiji vel nekakov svobodnjašk, narodnostni duh in
tudi Imolskega nadškofa je bil močno navdal. Pri
vsem tem pa ga je povzdignil Gregor XVI. decembra
1839 za kardinala; kot tak je bil hud nasprotnik ta-
kratne strogo absolutistične vlade.

Ko je Gregor XVI. dne 1. junija 1846 umrl,
in so se bili kardinali 14. junija v Kvirinalu v kon-
klave zbrali, vsteval se je Mastai-Ferretti med one
kardinale, proti katerim je hotela avstrijska vlada
svoj „veto“ vložiti, a kardinal Gaisruck, kateri je bil
k temu pooblaščen, zakesnil se je na potu ter je pri-
šel že po končani papeževi volitvi v Rim. Najbrže
bi ne bil Mastai-Ferretti nikdar za papeža izvoljen,
ako bi bili kardinali poznali namero avstrijske vlade.
Tako pa je prejel pri četrtem glasovanju proti kardi-
nalu državnemu tajaiku Lambruschini-ju 35 glasov,
— štiri več, kakor je trebalo v dosegu dveh tretjin
vseh glasov. Kardinali so ga volili, ker so ga poznali
kot jako milega in zmerno sodečega moža in že pred
konklavem je nekda kapucinec kardinal M. na Lambru-
schini-jevo vprašanje, kdo vtegne papež postati, zbad-
ljivo odgovoril: „Če obvelja vragu, Vaša Ekscelencija
ali jaz, če ima pa sv. Duh besedo, nikdo drugi nego
kardinal Mastai!“

Ko je grof Mastai pozvedel izid volitve, preble-
del je, zakril si z obema rokama obraz in se za ne-
koliko časa v omotici na tla zgrudil. Ko se mu je
povrnila zavest, prosil je, kar je mogel iskreno in
zarotaval kardinale, naj odvrnejo od njega težavno
breme — a prosil je zastoj, moral se je vdati.

Rimsko in italijansko ljudstvo je Pija navdušeno

pozdravilo na papeškem prestolu, ker je od njega pri-
čakovalo narodnega združenja Italije. Bil je že
poprej tej ideji prijazen, in gojil jo je zares tudi kot
papež še dalje časa, a spoznal je kmalu, da segajo
narodne italijanske namere predaleč in za to je stopil
na konservativnejšo stran. Prvo važno dejanje nje-
govega vladarstva je bilo pomiloščenje ogromnega šte-
vila jetnikov, katere je poprejšnja strogo policijska
vlada v zapor pahnila. Ta čin je vzbudil nevoljo av-
strijske vlade, pa tudi kardinali ga niso odobraval.
Ko je bilo o tem glasovanje v kardinalskem kolegiju,
vložili so skoro vsi kardinali črne krogle, to je na-
sprotne glasove. Pij pa vzame svojo belo kapico raz
glave in zakrije črne krogle, rekoč: glejte, zdaj je vse
belo in s tem je vtrdil pomiloščenje, katero se je po
tem tudi v resnici izvršilo.

Ko je leta 1848 povzdignila revolucija rudečo
glavo tudi v Rimu, bežal je Pij IX. v Gaeto, od ko-
der se je še le leta 1850, ko so bile tuje države re-
volucijo zatrle, v Rim povrnil. Leta 1850 je zgubil
dve tretjini svoje posvetne oblasti, drugo leto še Um-
brijo in marcija meseca 1861 je italijanski parlament
izrekel, da je Rim naravno središče združene Ita-
lije. A takrat so ga še Francozje branili; ko so pa
leta 1870 sami v stiske prišli, vzeli so Italijani še
Rim in papežu ni ostalo drugega nego Vatikana.

Pa nij zadosta, da je Pij IX. zgubil posvetno
oblast, katero so papeži po daritvah prejeli in nad
tisoč let imeli, moral se je tudi neprestano in trdo
boriti z raznimi državami, katere so hotele ali s pa-
peži sklenjene pogodbe (konkordate) razveljaviti, ali
pa večji državni upliv na hierarhijo doseči. V vseh
teh bojih je pokazal Pij IX. občudovanja vredno, ne-
upogljivo vstrajnost ter se je strogo in dosledno okle-
pal papeških tradicij, pa se nikdar ne prostovoljno
vdal.

Cerkvena zgodovina je zabilježila v Pijevem de-
lovanji dva jako pomenljiva čina in ta sta: dogma
zarad neomadeževanega spočetja Device Marije, skle-
njen na rimskem koncilu leta 1854 in drug dogma,
kateri je vzbudil veliko več hrupa, — o papežski ne-
zmotnosti, sklenjen na velikem koncilu leta 1870.

Po mnogih hudih borbah tedaj, po 31 letnem
neumornem delovanju na krmilu vesolne Kristusove
cerkve, slavljen od vseh narodov celega sveta, čiščen
od svojih vernih, spoštovan od svojih nasprotnikov in
celó od sovražnikov svete cerkve, vlegel se je Pij IX.
k večnemu počitku.

Papeževa volitev,

Kolikor je pretresla vest o smrti Pija IX. ve-
solni svet, toliko zanima zdaj vse kroge vprašanje za-
rad volitve njegovega naslednika. Zatorej menimo, da
vstrezemo svojim čast. čitateljem, ako jim v kratkem
razložimo, kako se vrši papeževa izvolitev. Zanimiv
popis smo posneli iz Slov. Naroda.

Ako se zberó kardinali za volitev papeža v Rima,
določen jim je Vatikan v to svrhu. Trije kardinali,
jeden kardinal škof, drugi kardinal-duhovnik, tretji
kardinal-dijakon, odločeni so za reditelje (capi d'or-
dine) po tajnem glasovanju. Ti imajo skrbeti, da se
predpisani red in strogo zapretilje v volitvi odmenje-
nem poslopij vzdrži. Jednajsti dan po smrti papežev
ga slovesno pokopljejo, a prihodnji dan se pričinja
„konklave“. Takó je umrl Gregor XVI. dne 1. ju-
nija 1846, dne 12. junija so ga pokopali, a dne 13.
junija se je pričel „konklave“. Pij IX. je umrl dne 7.
februarija, dne 18. t. m. ga bodo pokopali in dne 19.
februarija zapri se bodo kardinali v novo volitev. Vsak
kardinal more vzeti s soboj dva služabnika, kateri slu-
žabniki se zavejo konklavisti ter so ali kleriki ali lajki.

Izvolitev se vrši ali potem kvazi-inspiracije, ali
skrutinija, ali kompromisa. Še kvazi-inspiracije se nij
bil izvoljen nobeden papež; kompromis se le tedaj
upotrebja, ako se potem skrutinija ne more doseči
veljavna izvolitev. Zategadelj je skrutinij najnavad-
nejši način papeške volitve.

Ako se dne 19. febr. zberó kardinali v konklave,
potem imajo že naslednji dan pričeti volitev. A prej
morajo s prisego obljubiti, da hoté izvoliti onega, ki
je po njihovem mnenju najvrednejši.

Volitev se vrši vsak dan dvakrat, dopoldne ob
10., popoldne ob 5. Glasovnice (bollettini) so že
pripravljene. Glasovnice so péd dolge in na pol toliko
široke ter so razdeljene na pet razdelkov. V prvem
je latinski natiskano: Jaz . . . kardinal; drugi razdelek
je prazen; v tretjem je vpis: volim za papeža svojega
velečastitega gospoda gospoda kardinala . . . Peti raz-
delek ima se napolniti s svetopisemskim rékom. Gla-
sovnica se ima tako zgániti, da pride prvi razdelek
na drugi, a peti na četrti. Na ta način se zakrije
ime volilčeve, ter je jedino izvoljenčeve ime videti.
Potem se, kakor si koli bodi, zapečati glasovnica z o-
beh strani. Glasovnice se imajo vpricho vseh popisati
in v žarico (urno) vreči. Ako kateri kardinal, kadar
je konklave, oboli, določen je zanj poseben način gla-
sovanja, in to tak, da nij moči dotičnega volitev ové-
rati ali ga z zvijačo pregovoriti.

Žarico dobro potresejo ter se glasovnice v njej
tako pomešajo, da nij možno nobenega volilca izpo-
znati. Potem se glasovnice javno preštejejo, da se
preišče, ali je toliko volilcev kolikor volitvenih listov.
Kadar je to gotovo, beró se glasno in počasi imena
izvoljencev, katera zapiše tretji skrutator. Prvi sku-
rtator jemlje glasovnice iz žarice, a drugi imo izvo-
ljenčeve objavlja. Ako kaka glasovnica nij dobro zga-
nena in zapečatená, jo zavrzajo. Da je volitev veljavna
treba baš dve tretjini glasov. Kadar se ta vspeh ne
doseže, sežgó na posebnem kamnu glasovnice. Dim,
katerega vidijo od zunaj vnapi prebivalci mesta iz
dimnika prihajati, imenujejo Rimljanci „sumata“. To
vselej pomenja, da se nij izvršila kanonična izvolitev.

Iz navedenega je jasno, da je vsak posamezni
volilec popolnem svoboden pri volitvi. Ali je kaj stran-
karstva v konklavu — tega ne vemo povedati, samo
toliko je znano, da so eminencije tudi ljudje. Samo
to stoji, da so kandidati papeški, ki so dobili o za-
četku konklave po en, dva, tri do pet glasov večine,
dostikrat propali ter je vselej kak drug zadobil papeš-
ko dostojanstvo.

Najdaljši konklave je bil ob volitvi Benedikta
XIV. Trajal je od 5. marcija 1740 do 17. avgusta
— tedaj šest mesecev; najkrajši je bil pri volitvi Pija
IX. Trajal je samo tri dni. Doklé bodo sedaj volili
novega papeža, je težko proročati. Na nobeden način
pak ne bode konklave dolg. V prvi vrsti gre za na-
glo veljavno izvolitev in ta je zdaj jako verjetna.

Pri volitvi papežev imajo pravico kakega uda
kardinalskega kolegija izvolitev zavreči ali ugovarjati
proti njej: kralj francoski, kralj španjski in nemški
cesar. Ta pravica — katera se zove „veto“ ali eks-
kluzive — se opira na silno staro navado, katero je
priznal Gregor XV. v konstituciji „Aeterni patris“
dne 26. nov. 1621 l. Ko je razpalo nemško cesarstvo,
dobil je to pravico avstrijski cesar Franjo kot takov.
Pij VII. je to prenarodno potrdil. S prepovedjo ali
„veto“ treba poveriti kakega kardinala. Ta ima dobro
paziti, da vé in zna, kedaj je čas, to pravico upora-
biti, t. j., ako more dotični kardinal dobiti dovoljno
število glasov ali ne. Kadar je prepoved oddana, ne
more biti tist kardinal, proti komur je bila vložena,
izvoljen. Pravica ekskluzive je jasna.

Kar se tiče „veto“-pravice avstrijskega cesarja,
dovolj je, da spominjamo Andrassy-jevih besedij v seji
budgetnega odseka delegacij, katere je izrekel dne 28.
aprila 1873. Vprašavšemu ga Rechbauerju je namreč
rekel: „Kar se onega veto tiče, ne bi svetoval nj.
veličanstvu, da se odpove katerej koli pravici, ki jo
ima.“

Več in bolj zanesljivo o teh stvareh bomo iz
dejanskih dogodkov kmalu slišali in poročali iz Rima,
kamor so zdaj oči vesoljnega sveta skoraj tako močno
obrnene, kakor v Carigradu.

Konklave bode v Rimu, in ne kje drugje, kakor
so neki hoteli. Poroča se, da je papež Pij IX. tudi

neke pod se o tem zapustil. Pij IX. je dva testamenta ostavil. V enem zapušta svojemu nasledniku letno rento 3 1/2 milijonov. V drugem privatnem testamentu pa zapušta papež svojim nečakom premoženje, in 300.000 frankov za rimske revne.

Dopisi.

Iz goriške okolice 13. febr. (Izv. dop.) Danes sem bral, da je za tajnika pri tukajšnji c. kr. okrajni sodnici — namesto rajnega Rechfelda — imenovan naš štani znanec gosp. Spongia. G. Sp. je že veliko let v Gorici, je brkone tudi dober uradnik; ali, kar meni v glavo ne gre, je to, da se v tolikih letih, dasi je bil sodnik-preiskovalec, ni niti ene besede slovenske naučil. Več nečem o njem govoriti. — V zadnji številki je prinesla „Soča“ vest, da je naš mladi rojak, g. Ivan Zavadlav, imenovan c. kr. okrajni komisar. To pa, to! Za zdaj ostane g. Z. brkone še pri namestništvu, kjer je dosedaj bil koncipist; poprej ali pozneje pa bode moral po uradniški šegi pomakniti se na kmete — h kateremu okrajnemu glavarstvu. Če že pri drugih oblastnih ne marajo veliko za to, da bi postavili pravega moža na pravo mesto, nadejamo se, da vsaj nj. eks. g. baron Pino, ki naše razmere pozna, kaj takega ne stori.

Da bi — denimo — g. komisar Z. šel kam v Laho ali daleč doli v Istro, bil bi razumen, delaven, ujuden uradnik tudi tam, res, ali — polovica njegovih zmožnosti bila bi zgubljena. Neprecenljive vrednosti pri političnem uradniku je to, da zna „biti z ljudmi“, da zna z njimi občevati, da zna njih jeziti, da pozna in čuti njihove potrebe, ter da ima blago srce in si prizadeva jim pomagati. Do takega uradnika imajo ljudje zaupanje, on je stebler njihove zvestobe in častitljiv in častit srednik med državno oblastjo in podložniki. Tedaj naše može domov; — „svoji k svojim!“ Naša želja je, da bi poslali g. Z.-a, kamor si bode na Slovensko, narajši — se ve da — v Gorico, saj imamo pri vseh okrajnih glavarstvih veliko potrebo slovenskih moči. Enega samega slovenskega političnega uradnika, če se ne motim, imamo; naj nam še tega kam na ptuje zavržejo, potem: — „z Bogom politična kariera!“ Tako po pravici porečejo naši slov. juristi. In vendar je želeli, da bi se veliko naših mladih uradnikov podalo na to pot!

Z Banjšic 14. febr. (Izv. dop.) Cel dan sem se pogumno bojeval z burje nadležnim pišem, ki me je od Čepovana skozi Lokovec do semkaj spremljal. Takega tovarša bi bil prav lahko pogrešal na samotnem potu, pa se me je tem strastnejše oklepjal, čem bliže sem prihajal današnjemu cilju. Po Banjšicah — tako se zove cela obširna gorska planota, obsegajoča tri županije, — ti burja tako pošteno žvižga, kakor na sivem Krasu, ali v vipavski dolini; za to se pa menda tudi Banjšice polagoma golé in zlasti po občinskem svetu se meja in paša čedalje bolj zgublja in pustoši. Za to bi ne bilo napečno, ako bi tudi tu resno preudarjali, ali bi se ne dalo tej veliki neprilčnosti z vsemi njenimi nasledki z razdelitvijo v okom priti. Batovci so se nekda že dogovorili zaradi razdelitve svojih obširnih pašnikov med občinarje v last in če sem prav podučen, so tudi uže vsa dotična pisma v popolnem redu ter čakajo, da jih deželni zbor, kedar prihodnjič skupaj pride, po postavodajnem potu reši. Na Banjšicah sv. Duha je pa zemljiščno - odvezna komisija štrono tako zamotala, da jo bo siino težavno razviti. Ta županija je namreč zelo raztrešana in šteje mnogo vasi in naselbin, in tem posameznim vasesem, ali dvema, trem skupaj je prisodila omenjena komisija deleže, koji so zdaj za njih rabo vknjiženi; pri vsem tem pa so vsa ta zemljišča občinska, le skupna niso celi županiji. In ravno zaradi tega je zdaj veliko težje sklepati o razdelitvi, če se hoče ozir jemati na vse tiste pravice, na katere se je naslanjala zemljiščno-odvezna komisija v svojih mnogih razsodbah. Želeli bi bilo vsakakor, da bi se dobila prava pot, po kateri bi se dala dognati pravična razdelitev. — V Lokovcu niso pravne in posestne razmere tako zmedene, marveč so vsa zemljišča skupna občinska lastnina; za to bi se dala razdelitev po enakem načinu izvršiti, kakor nameravajo to Batovci, to je polovica zemljišče po enaki meri med vse občinarje polovica pa po meri izravnih davkov. Po tej meri bi se morala zemljišča naj prej vas od vasi, kakor pravijo tukaj: vsaki za nje zavodom odkazati in po tem še le v vsaki vasi med posamezne deležnike razdeliti. Gotovo bi se po vsej gorski planoti zemljiščna kultura v malih letih zboljšala, ako bi nehala skupno uživanje, katero je tem pogubljivejše, ker je pri tako raztrešenih občinah zelo težko zemljišča in posebno mejo nadzorovati in ker vsled tega vsaka vas in vsak posamezni občinar vse žile napenja, da kolikor mogoče drvi poseče in paše v svojo korist porabi. Istina je, da občinska zemljišča po celi planoti očividno pojemajo.

Ker uže o Lokovcu govorim, naj vam povem, kaj sem tam zanimivega pozvedel. Nedavno so bile

občinske volitve, pri katerih je zasel goranji Lokovec večino sedežev v domačem parlamentu. Tudi županova rezidenca je zdaj v goranjem koncu, uro hoda od cerkve, oziroma od središča obširne občine. Pri vsem tem pa je starešinstvo sklenilo, da bo imelo svoje seje v občinski šoli, katera je pri cerkvi, kar je gotovo najpametnejše, ker je v sredi občine, prostor primeren in pri cerkvi, da se lahko seje ob nedeljah, ko imajo moške največ časa, po končani službi božji opravljajo.

Prva seja je bila tudi v resnici v šoli, a ker se ni županu vse po volji sklenilo, pravijo, da hoče odsihod seje na svoj dom sklicavati, kar bi bilo dolanjin Lokovčanom tako nepriležno, da sta mi dva pravila, da se rajše odpovešta, nego bi morala tja zahajati. In temu se ni čuditi, če se pomisli, da imajo nekatere hiše 3 ure hoda do rezidence, katera je na samotni, da se tam človek niti otečati ne more. Dalje je tudi ozirati se na naše vremenske razmere; vedeti je treba, da včasih sneg tako zapade, da je do posameznih hiš pot po cele tedne zaprta; v takih časih naj župan kolikor hoče napoveduje tajne ali javne seje, zborovati bo moral vendar le sam ali k večjemu le s kakim bližnjim sosedom.

Javnost sej zgubi sploh ves svoj pomen, ker se občinstvo ne bo nikdar potrujalo do samotne, odstranjene županove rezidence. Za to se je nadejati, da se bo starešinstvo županovi nameri v javnem interesu odločno ustavilo. — Zdaj še eno, skoro bi rekel, pustno. Starešinstvo je sklenilo, da se imati službi občinskega tajnika in obhodnika, prva z 80 gold. druga z 20 gld. letnega zaslužka po potu javnega razglašala oddati. Župan je dal ta sklep razglasiti z dostavkom, da se imajo prošnje pri njem vložiti in da bode on prosivce skupaj s'lical ter službi po dražbenem potu oddal. Ali ste uže slišali kaj enacega? V Lokovcu je prišlo občinsko tajništvo na kant. Ne, ne! prišlo vendar ni, ker se je župan vendar premislil, ter je službo podelil dosedanjemu tajniku z letno plačo 100 gld. — Kedo mu je dal pravico, prošnje domačih kompetentov, kateri bi bili ceneje delali, popolnoma prezirati ter tujca za tajnika izvoliti, kedó mu je sploh dal pravico tajnika imenovati in določeno plačo povikšati, tega ne vem prav — a zvedel sem vse to iz tako zanesljivega vira, da se mi je vredno zdelo, o samovlastnem postopanju poročati. Slišal sem tudi, da je hotel nekdo, in sicer najzmožnejši med vsemi, tajništvo na korist občini zastonj opravljati samo s pogojem, da bi ostal občinski urad in da bi se vršile seje pri cerkvi, v občinskem središču. A vrli župan, kateri se zna prav iskreno za to potezati, da bi se mu dovolila za njegov velik trud primerna nagrada — je zvonanju tajniku rajši višo plačo obljubil — nego domačina z nižjo plačo, ali celo zastonj najel. Cvetočia industria z domačimi cveki, noži in obroči prinaša nekda tako obile dohodke, da se že lahko generozno trosi.

Jutri odpotujem čez Lom na Tolminsko, od koder vam, mogoče, prihodnjič kaj sporočim.

Kr.

Iz Škratljevice, 7. febr. (Izv. dop.) (Cesta Komen-Štanjel.) Nij sicer moj namen dopisniku Š. s Krasa, ki misli da sme cestno črto Štanjel-Gabrovica-Komen za to z vso pravico zahtevati, ker so se za njo tudi občine Avber, Skopo, Tomaj in Dutovlje potezale, povedati, da so dokazi o praktičnosti in koristi cest, kakoršne on navaja, preenostranski, sploh preničevji, kakor da bi se dež. odbor goriški na nje ozirati zamogel — marveč napotila me je k temu želja, čitateljem Soče — stvar v pravem svitu razložiti in dokazati, — da cestni odbor komenski v resnici s tem svoje dolžnosti spolnuje, da črto Štanjel čez Tomačevico v Komen zagovarja.

Da je bilo uže zdavnej potrebno cestni komenski odbor javno ošteti, da ravno s preziranjem cestne črte Štanjel-Komen svojih dolžnosti gledé zboljšanja okrajnih cest ne spolnuje, ko bi ne bilo znano, v kakšnem denarnem stanju se je znašel, dalje kake svote je moral za popraviljanje ceste v Raši, katero je hudoournik Raša dvakrat na večih krajih odnesel, potrošiti, to je cestni odbor dobro vedel. Pisatelj teh vrstic je prejšnjemu g. predsedniku cest. odbora komenskega šestokrat prijateljsko žugal, ali prepričati gaje znal g. predsednik tako, da mu nij ostalo drugega, nego čakati boljših časov.

Če se sme uže našemu g. finančnemu ministru, morebiti tudi brez njegove krivde očitati, „dass es noch nicht besser geworden ist“, ne more se tega cestnemu odboru komenskemu reči, kajti popraviljanje cestne črte Štanjel-Komen se je uže začelo. Ali glej v sredi dela je začela mala občina Gabrovica zapreke staviti s tem, naj se cesta, mesto kakor prej nameravano, čez Tomačevico, čez Gabrovico izpelje. Človek Gabrovčanom sicer nič ne zameri, da to zahtevajo, tudi ko bi kako železnico mimo njihove vasi privebiti znali, bi jim ne škodovalo; ali cestni odbor komenski ima vse druge dolžnosti, njegovo stališče je vse drugačno, on se ne sme na posamezne želje Gabrovčanov ozirati, če bi imel s tem dvajsetim drugim — celemu okraju — da javnemu prometu škodovati. Cestni odbor komenski tedaj svoj nalog spoznavši za-

vergel je a priori željo Gabrovčanov, ter sklenil cesto čez Tomačevico izdelati. In zakaj? Izpeljava ceste čez Tomačevico v Komen nij le samo vsled konstatacija celega cestnega odbora na licu mesta, ravnejša od one čez Gabrovico, ona je tudi veliko krajša, in sicer tako, da bi nobenemu potniku in vozniku, ki jo je do sedaj potreboval, na um prišlo, jo tudi potem opustiti, ko bi se črta čez Gabrovico izdelala. Teh potnikov in voznikov pa nij malo, če se pomisli, da je ta cesta le samo sedmim večjim občinam komenskega okraja, ampak celi gorenji vipavski strani namenjena. Kaj pa stroški? Da stroški sami bi morali cestni odbor prisiliti, da se proti črti čez Gabrovico tudi tedaj izreče, ko bi ona čez Tomačevico nobenih prednosti ne imela, kajti potrositi bi se moralo po izreku izvedencev in po prevdarih cestnega odbora samega za cestno črto čez Gabrovico trikrat več nego za ono čez Tomačevico. Če se pa pomisli, da je posestnik komenskega okraja z raznovrstnimi nakladami na davke tako obložen, da se pod njimi skoraj več gibati ne more, ne bilo bi se komenskemu cestnemu odboru nič čuditi, ko bi se tudi tedaj, ko bi namreč cesta čez Tomačevico pred ono čez Gabrovico, družih prednosti ne imela, kot manje stroške, dvakrat prav dobro premislil, preden bi zaradi tega za-njo glasoval, da bi na račun celega okraja Gabrovčane zadovolil, koji bi imeli po tem sem ter tja priliko, gledati, kako se kak kraški ali vipavski magnat s parom konj skoz njihovo selo vozari. Pa zajec ne tiči samo za tem grmom, saj podpirajo tudi občine Skopo, Tomaj, Dutovlje Gabrovčane v njihovem zahtevanju in tem občinam je salamensko malo mavi za Gabrovčane, kakor tudi za to, ali se izpelje cesta Štanjel-Komen čez Tomačevico ali pa čez Gabrovico, saj dve od teh občin nemati svojih poti v Komen niti po eni niti po drugi teh črt, ker imati uže tako do sedaj obstoječo okrajno cesto Sežana, Tomaj, Dutovlje; ali temu nij tako, — jün gre za zvezo Gabrovice s tržaško cesto pri Skopem z novo okrajno cesto, in po tem se spenjajo in z njimi tudi sežanski cestni odbor, skrit za občinami Skopo, Tomaj in Dutovlje. Znano je vsakemu dobro, kako slabo je vzdrževan oni kos okrajne ceste Sežana-Komen, ki veže Dutovlje s Krajinovasio do Pliskoviške meje, znano je tudi, da tako ne more ostati, marveč da bode cestni odbor sežanski prej ali poslej prisiljen za popravo tega kosa imenovane okrajne ceste še precejšno denarja porabiti. Zakaj bi se tedaj sežanski cestni odbor teh stroškov ne znebil in je raje komenskemu cest. odboru na ramena ne zavalil, kar bi se ravno z napravo nove okrajne ceste Gabrovica-Skopu zgodilo? Sedanja okrajna cesta Dutovlje čez Pliskovico v Komen bi nehala po tem takim okrajna cesta biti. Nova cesta pa, ki bi vezala Gabrovico s Skopim se vleče skoro izključljivo po komenskem okraju, kateri bi moral za njeno napravo tudi dotične stroške plačati, in kaj po tem?

Sežanci bi si v pest smijali, Komenski okraj bi bil v denarnem obziru neizmerno tepen, občinstvu, kojemu je v prvej vrsti črta Štanjel-Komen namenjena, bi se velika škoda godila, kakor je uže v začetku dopisa omenjeno, in slednjič, kar bi še največja, v nebo pijoča krivica bila, bi vasi Pliskovica, Kosovelje brez vsake ceste ostali, in to na ljubo sežanskemu cestnemu odboru, ki bi si rad na škodo komenskega stroške prihranil, in male vasi Gabrovške, ki ima za se dovolj dobre poti, posebno če se ona do Komna malo razširi, za kar bi cestni odbor komenski gotovo primerno svoto iz svojega zaloga Gabrovčanom privolil. In take zapletke naj bi dež. odbor goriški poslušal, ter bil odgovoren za take posledice, ubi pamet g. Š. s Krasa? Vidite gledati je treba na občno korist, nikarti pa na to, „da bi šla cesta po dvorišči posameznega“ tudi tedaj, ko bi imela prav po Vašem dvorišči iti.*)

Stari Kraševac.

Iz Trsta, 13. februarija. (Izv. dop.) (Smrt papeža. — Italija zgublja velike moze. — Naša borska in vesti o vojni. — Avstrija išče posojilo in mobilizuje. — Nekaj politike. — Koncert Krežma. — Francoski „švindel“ v Trstu. — Hrvatski delavci v Albaniji.) — Italija zgublja letos zaporedoma svoje prve moze; komaj so Viktorja Emanuela položili v kraj večnega miru, ko nam je uže telegraf prinesel vest o smrti papeža Pija IX., katerega bode zgodovina zaznamovala kot enega najznamenitejših mož našega stoletja, kajti pod njegovo vladno izvršila se je ena najvažnejših sprememb gledé posvetne moči papežev in čisto nova doba je začela. Tej novi dobi ustavlja se je sv. oče z vso močjo, eneržijo in doslednostjo in v tem boju občudovali so ga tudi nasprotniki. A kolo časa vrtil se naprej in marsikatera sprememba obveljajo v kljub vsem tudi pravnim uporom, ker na svetu je vse nepopolno, torej tudi pravica in Kristov namestnik na zemlji našel je gotovo tolažbo v izreku zveličarjevem: „Moje kraljestvo nij tega sveta“. V teh besedah najde lahko tolažbo vsak nesrečen človek in

*) Sprejeli smo ta dopis po načelu: Audiat et altera pars — ter ga priobčujemo z opazko, da je deželni odbor ukazal napraviti za vsako izmed dveh prepričnih cestnih črt, poseben tehnični načrt v namen, da na zanesljivi podlagi razsodi to zadevo. Za to ne bomo sprejemali več o tej stvari daljnih ugovorov, ampak zavračamo stranke, naj počakajo, da jim deželni odbor dožene pravdo. Op, ured.

v njih je večja moč, nego jo imajo vsa posvetna kraljstva. Na to nadčloveško moralno moč zidana je tudi Kristova cerkev in na njo se mora v prvi vrsti naslanjati glavari te cerkve.

V Trstu in vsej tržaški škofiji zvone od petka sem v vseh cerkvah 3krat na dan z vsemi zvonovi in jutre, pojutrašnjem in v soboto bode škof bral sv. maše pri sv. Joštu za rajnega papeža; jutri se bodo te maše vdeležile tudi vse oblasti. — Ves drugi teden pa bodo črne maše po vseh drugih tržaških farnih cerkvah v enak namen.

Govorilo se je te dni močno v Trstu, da je umrl še tretji imenitni Italijan, pa nasprotnik papežev, general Garibaldi; a ta vest se nij obistinila. Mlada Italija bo torej kmalo zgubila vse imenitne osebe, ki so močno segale v zgodovino tega stoletja, kajti tudi Garibaldi ne bode več dolgo prizanašal kosteni kosci.

Znano je, da ljudstvo po smrti mogočnih oseb kaj rado iznajde kake posebne legende. — Tako na priliko se je tržaškemu bornemu ljudstvu vze preveč zdelo, da v Italiji mogotei tako za poredoma umirajo in ko je še celo o smrti Garibaldi zvedelo, brž jelo se je šepetati po Trstu, da se je ustanovilo neko društvo, ki zavdaja vsem velikašem in nekateri so celo Gambetto spravili v to društvo: Dokaz, da prosti ljudstvo navadno rajši veruje na nenaravne, tajne spletke in čudeže, nego pa na naravni razvitek svetovnih reči. — Ponavljale so se za papežovo smrt tudi močne stave na loterijo in vse kolekture napolne ne so bile zadnje dni starih babic in sploh ljudstva nižje baže. — A na Trst niso nič zadeli, pač pa se jeze nekateri stari stavci na to, da so tri papeževe številke prišle na Budo. Torej je treba najprej uginiti kraj loterije in po tem še številke. — Jojmenem, to je popolnoma nemogoče, a kedo bi to zatrobil v glavo starim igralcem, posebno babicam!

Na naši borski se je danes močno govorilo o mobilizaciji Avstrije, Napoleonu so hitro rastle in vse je stikalo skup glave, češ: vesoljna vojska je na pragu. Prišel je na borsko tudi telegram, da se Avstrija pogaja na Angleškem za večje posojilo; ta vest je borsijance še bolj vznemirila in vse je začelo poprševati po Napoleonih. — Obe vesti bi bili znamenje, da se Avstrija združi z Angleško proti Rusiji, kateri kombinaciji pa jaz ne dajem mnogo pomena. Mogoče, da Avstrija v porazumu z Rusijo zasede Bosno in Hercegovino, da bi se pa podala v boj za Angleške interese, to nij verjetno; verjetna je pač vest, da Avstrija mobilizuje le 7. armadni kor, kar bi govorilo za mojo trditve. Ruska diplomacija triumfira nad Angleži, Madžari itd.; iz sovražnika Turka napravila si je prijatelja; ona bode izvršila svoj program in Turška bode najbrže rajši sprejela protekcijo Rusije, nego pa še nadalje trpela jerobstvo samopridnih Angležev. — Mojstersko je igrala ruska diplomacija in težko si bode upal kramar Anglež z mečem v roki varovati svoje kramarske interese v škodo narodnemu pravu in svobodi. Nemoralna je skoz in skoz Angleška politika, zato je pa se masčuje sama na sebi uže zdaj in se bode še bolj. — V Izlamizmu ima Rusija vzdignilo, s katerim lahko Angleško vzdigne iz bogate Indije, in kaj bi bila Angleška brez Indije? — Ima li Avstrija poklic, hraniti Angleško, katera je postala bogata in mogočna na kvar vse Evrope? — Po taki kompaniji bi Avstrijo gotovo glava bolela in želeli jej more tako kompanijo samo kak neprijatelj. — Tukajšnji borni politikarji, ki slišijo travo rasti, hoté celo vedeti, da se hoče neka oseba masčevati nad — (to je uganka), zarad obsodbe na vislice.

Pustim politiziranje in nečem tudi več zabavljati čez naše obrezane Turkofile, saj mi je komaj danes en tak Turek ponudil roko, rekoč: „saj zdaj smo prijatelji vi Rusi in mi Turki.“ — Jaz tudi to verjamem, kajti, židje so prvi, ki se vklanajo zmagovalcu in če je tudi barbarski Rus. Naj slede nekatere malenkosti.

Koncert Krežmov v petek je bil močno obiskan in K. so slavili Tržačani zdaj še bolj, nego poprej; Krežma je po popotovanju postal še večji mojster; on igra zdaj z večim občutkom in izrazuje dosti boljše notranje čute. — Heller, naš imeniten violinist, je sicer Krežmu stavil zapreke, ker ma je odvzel en par gospodov, ki so obljubili sodelovati pri koncertu ter napravil prav isti dan drugi koncert v „Schillerverein-u“; a H. se je blamiral, ker je imel komaj 65 poslušalcev, mej tem ko se je v reduti pri Krežmovem koncertu vse trlo, in vsi poslušalci priznavajo, da je Krežma postal prvi evropski violinist.

En par francoskih klativitezev je policija zaprla te dni. Ti francozje so naureč hoteli v Trstu začeti „švindla“ v velikem stilu. Osnovali so neko „banca commerciale“ in po listih anonciral, da kupujejo blago in ga tudi jemljejo v komisijo; še nek slovenski list prinesel je naznanilo, da neko „tržaško trgovsko društvo“ jemlje v komisijo razno blago. — A to društvo je bilo v zraku; Francoza, ki sta to naznanjevala, nijsta imela niti 50 gold. premoženja, kar je konstatirala policija. Nij še znano, če je kedo postal žrtva te sleparije; na vsak način pa je treba močno paziti na anonce in enaka naznanila, kajti dostikrat so past, v katero take baže obrtniki lovijo „čuke.“

Te dni je šlo skoz Trst 81 hrvatskih delavcev

v Albanijo, da bodo tam sekali nek večji gozd, kate-rega, je nekda prevzela neka tuk. velika firma.

Z Dunaja 5. februarja. (Izv. Dop.). (Občni zbor slavjanskega pevskega društva. Daničičeva slavnost. Graški ženski kvartet). Slavjansko pevsko društvo, ki mej vsemi tukajšnjimi slavjanskimi društvi najbolj slovi radi vspešnega svojega delovanja, imelo je 25. prošlega meseca svoj letni občni zbor in volitev predsednika, pevovodje in odbora. Udeležitev tega zbora more se prav živahna imenovati. Iz letnega poročila, ki se je, kakor vsako drugo leto, tiskano mej ude društva razdelilo, razvideti je sledeče:

Društvo imelo je v preteklem letu 122 pevcev, mej temi največ Čehov in Slovencev (31, kojih redno menda samo katic 10 k vajam prihaja), in Hrvatov. Ustanovitelj ima društvo 15, mej temi znanega ruskega generala Černjajeva, grofe Harracha, Černina i Berchtolda, dr. Jan Lenocha, Hlavko, Bilko, Supka, ki so vsi Čehi in Srbe Baic Luko, Mihajlovič Stepana, Miličevića in Sevdika. Ustanovniki plačajo po jedrenkrat 50 goldinarjev. Podpornih udov ima društvo 118, izmej teh naj več čehov in Srbov; precejšnje število tudi Rusov, Hrvatov, Rusincev — izmej Slovencev dozdaj še nobenega. Podporni udje plačujejo na leto po 6 goldinarjev. — Častnih udov ima društvo 7, mej temi najnovejši Srb Miličević, ki je največji podpornik društva. Ne le da je ustanovnik, pridobil je prošlo leto sam 10 podpornih udov društvu, a sam je daroval 70 goldin. jev.

Iz društvene statistike je dalje razvidno, da je društvo imelo dva velika koncerta in dve zabavi; da je petkrat pelo pri česki službah božjih, jedenkrat pri pogrebu, v ožjem krogu pa pri treh zabavah. Društvo je sodelovalo dalje z raznimi družimi slavjanskimi društvi pri slavnostih, n. pr. pri „Sokol“-ovi desetletnici, pri Šemberovi slavnosti, pri zabavi društva Tyl-a, pri Ambrosovem koncertu s Ceciljskim društvom in nemškim „Sängerbundom“, in trikrat v „Slovanski Besedi“. Društvo je torej nastopilo v celem letu 17 krat. Pevskih vaj imelo je društvo 36 za se, in s Ceciljskim društvom 4. Društveno premoženje znaša 1452 gld. Letos je bilo vsled nerednega vplačevanja udov blizo 200 gld. primanjkljaja. Slovansko pevsko društvo in ud dunajske „Slovanske Besede“ in na predlog slovenskega njega odbornika tudi slovenske „Glasbene Matice“, od koje si često naroči po 10 iztisov na novo izšlih pesnij. Za predsednika društva bil je per acclamationem izvoljen dosednji predsednik: advokat dr. Jan Lenoch, za pevovodja g. A. A. Buhta, slavjanski kompoziter ud dvorne opere orkestra, in predsednik dunajskega društva muzikov. V odbor so izvoljeni: Dr. Drozda za tajnika, Leon Bouchal, za denarničarja, dalje za arhivarja Josip Korbelar, dalje Fr. Ptačovsky, J. Hurka (Čehi), J. Ciepanowsky (Rus), R. Pakl (Slovenec) J. Ržibek (Hrvat), koji vsi razun poslednjega bili so uže v minolem letu odborniki. Društvo je dalje sklenilo, da bode imelo vsak prvi petek v mesecu „jour fix“; za priredjevanje zabave „jour fixa“ izvolili so 4 odbornike in sicer Slovenca gg. Fr. Firbas, in Fr. Orožen, in Čeha L. Bouchal in J. Jirsik.

Prvi letošnji velik koncert bode 18. marea.

Srbsko akademsko društvo „Zora“ na Dunaji priredilo je 26. januarja na dan sv. Save prav lepo slavnost v spomin tridesetletnega delovanja srbskega učenjaka dr. Gjuro Daničiča, in petnajstletnice društvenega obstanka.

Pri tej slavnosti sodeloval je pevski zbor društva „Slovenije“ pod pevovodjo, g. Kosovelom. Program te svečanosti bil je precej obširen. Mnogobrojne navzoče pozdravil je predsednik društva „Zore“ g. T. Stefanovič vitez Vilovski. Govorniška zmoglost g. Stefanoviča je uže dobro znana; ko je v navdušenem pozdravu kratko omenil o pomenu osnovane slavnosti in o zaslugah srbskega učenjaka Dr. Daničiča, doneli so mu od vseh strani navdušeni živjoklici. „Slovenije“ zbor in nekaj pevcev srbske „Zore“ pelo je: svetosavsko pesem, Davorin Jenkovo: Molitev, Horejšekovo srbske narodne pesni, A Nedvedova: Moja rožica, dr. Pačujev „Kolo.“ Vsi zbori so se peli dovolj precizno, samo pevci nijso bili na pravem mestu in tudi brezodra. Izmej vseh točk sti se gotovo naj bolj dopadali Hajdrihova: Pri oknu sva molče slonela, in osmospev Horejšekova: „Ti jo noči“, katere dve pesni morali sti se ponavljati. G. Milivoj Lukačević govoril je dolgo pa primerno o „dr. Gjuro Daničiču in njegovem delovanju. Prav dobro se je dopadala deklamacija: Jovan Jovanovičeva „Guslarjeva smrt, ki jo je prednašal g. Jovan Stajič. Lep deklamatorjev glas, primerno dobro kretanje opozorilo je občinstvo, da je obilnim pleskom pohvalilo g. Stajiča. Tretji govor „Zora in njen rad“ g. Jovan Simeonovič Cokič-a, se je odlikoval mej drugim tudi po svojej dolgosti; raznih slavjanskih narodnostij občinstvo nema prerado dolžih govorov. V obče se mora priznati, da je bila slavnost prav primerna imenu velicga slavjanskega filologa. Veseli smo bili slovenskih pevcev, ko so zopet pokazali, da se svojimi

gri pri slavnostih največ navdušenosti zbude. Pohvaliti moramo tudi lepo bratovsko porazumljenje mej Srbi i Slovenci. Pri tej slavnosti bilo je mnogo odličnega občinstva.

Izmej naših državnih poslancev bila sta gg. V. Pfeifer, Nabergoj, dalje g. državni poslanec Monti, tudi dr. Pogazhnika, „Zven“-ovega urednika g. Stritarja in druge gospode smo dovolj videli pri tej slavnosti.

Vršila se je ta svečanost v Musikvereinsalu — torej v jednej prvih dunajskih dvoran.

Nedavno so se v dvorani ravno taga poslojja producirale 4 gospoditine, ki so uže znane pod firmo „Grazer Damenquartet“ popevaje nemške, ogerske in tudi eno slovenskih pesen prestavljeno v nemški jezik. To so tri sestrice Fani, Maria in Ana Campa po rodu Slovenke. Četrta je Hrvatica gospica Galovič. Ta ženski kvartet žel je za res lepo petje mnogo zasluženega ploska in kritike o petju imenovanih gospic, ki so bile v nemških časopisih dunajskih bodo lepo spodbujale za daljne produkcije, ki jih imenovane gospice nameravajo. Meni se je milo zdelo, da so se izvrstne pevke zbale popevati slovenskih pesen. Samo nemški in magjarski popevat, a slovanskega roda biti, ne kaže o ugodnem uplivenji. Konjiski.

Politični pregled.

Poslanska zbornica na Dunaji je dne 9. t. m. z 180 glasovi proti 74 sprejela bankini statut. Potem se je začela glavna razprava o colnini; do zdaj se je oglašilo za besedo 17 poslancev, med njimi tudi Nabergoj. Če vlada ne doseže predloženi colni tarifi večine, bode skoro gotovo državni zbor razpuščen. — Giskra in njegovi ustavoverni tovarši se interpelovali vlado: ali so poročila časnikov o sporazumljenji Rusije s Turčijo resnična? ali vlada misli, da so na korist Avstrije in Ogerake? in če niso, kaj misli vlada za obrambo avstrijskih interesov početi? — Istega dne je tudi v ogerskem zboru prašal poslanec Czernatonyi: ali so grofu Andrassy-ju znane točke premirja, ali sme po njih Rusija posesti Carigrad? ali je gotovo, da bode konferencija in kdaj? — Ko je Czernatonyi razloge navajal k svoji interpelaciji, ter je začel govoriti: „jaz menim, da bi bilo jako želeli....“ mu seže poslanec Simonyi v besedo, rekoč: „da Julija Andrassy-ja obesijo“. Czernatonyi opazi na to, da se menda Simonyi le šali; ta pa mu naglo odvrne, da se nikakor ne šali, ampak da zares tako misli. In zbornični predsednik, mari je posvaril kaj strastnega govornika? Da, pa še le v naslednji seji; kesno se je zavedel, da parlamentarna svoboda vendar tako daleč ne sega.

Deželni zbori bodo sklicani med velikončjo in binkoštni od 21. aprila do 9. maja.

Iz Pulja poroča telegram, da je avstrijska kasematna ladija „Cesar Maks“ 12. t. m. odpulpa proti Levanti. Oklopna frogata „Habsburg“ s kontreadmiralom Barrym ima tudi povelje odjadrtati.

Orientalno vprašanje se je začelo še le po končani (?) vojski strašno zapletati. Rusi so se zvezali s Turčijo zoper Angleže. Ta vest se čedalje bolj potrjuje; slišati je namreč, da je sultan povabil ruskega velikega kneza za nekoliko dni v Carigrad, kamor gotovo ne pojde sam, ampak z najboljšo svojo gardo. Ob enem se poroča, da je porta prepovedala angleškemu brodogradu v Dardanele ter žugala, da bode floto bombardovala, ako bi hotela se silo vhod doseči. Gorčakov se tudi proti Angleški osorno in odločno odrezuje. — Turški minister vnanih zadev, Server paša, in predsednik drž. zbornice, Savfet paša, sta odstopila. Turške posadke so uže popustile Vidin, Ruščuk, Silistrijo, Belgradčik in Erzerum, enako tudi vse vtrdbe okoli Carigrada, kder so Rusi zasedli jako važno pozicijo Catadža.

Grki so svoje vojske nazaj poklicali iz Tesalije, ker so nekda vevlasti zagotovile, da bodo na konferenciji skrbele tudi za grške interese.

V Rimu se zbirajo zdaj kardinali celega sveta; Kutschker, knez Schwarzenberg in Simor (z Dunaja, Praga in Grana) so se peljali te dni skozi Gorico; tudi zagrebški nadškof je uže odpotoval. — 17. t. m. to je koj po pa-

peževem pogrebu, se začne konklave, ali volitev novega papeža, o kateri smo dali potrebna pojasnila v posebnem članku. Kedo bo prihodnji papež? o tem se mnogo ugiba, a nihče ne more kaj verjetnega uganiti, ker dokazujejo dosedanje skušnje, da je že mnogokrat papež postal, na kogar ni pred volitvijo nihče mislil. Začasni papeževi namestniki so kardinali: Bilio, Pecci in Dipietro.

General Garibaldi je bil nevarno bolan, pa mu je nekda cdleglo.

Angleški parlament je vladi dovolil 6 milijonov funtov sterlingov (60 milijonov gold.) za vojne priprave. Angleška je pri vsem tem v strašnih zadregah vsled poročil o rusko-turški zvezi. Najnovejši telegrami poročajo, da je lord Derby podal svojo odpoved, ker je angleški kabinet sklenil, da se ima flota tudi vkljub turške prepovedi v Dardanele podati.

Nemški cesar Viljem je sprejemši predsedništvo državnega zbora omenil, da je sedanjí politični položaj jako resen, da pa on vendar upa mir ohraniti.

Razne vesti.

Mrtvaške obrede po Piji IX. so začeli v goriški prestoljni cerkvi včeraj opravljati. Sredi cerkve je postavljen krasen mrtvašk oder, okinčan s znamenji papeške oblasti in z grbi; cerkev je vsa s črnimi zagrinjali in tapeti preprežena, tudi glavni altar in prva stranska altarja so s črnim blagom zakriti, sploh je vsa cerkvena oprava primerna tužni slovesnosti. Včeraj, danes in jutri je ob 10. uri slovesna črna maša; zadnji dan bode prevz. knez nadškof sam opravljal eksekvijske in potem bode mrtvaški govor. Vse tri dni zvoné po vseh cerkvah zjutraj, opoldne in zvečer, vsakrat po pol ure.

Lahonska liberalnost. Naš mestni zastop se pri vsaki mogoči priliki poteza za narodno enakopravnost v šolah — to je da bi se vvedel italijanski jezik v vsa goriška učilišča; tudi pri seji 11. t. m. je zbornik dr. Nardini sprožil predlog v enakem smislu. Toda kar mestni očetje za se zahtevajo, tega ne privoščijo prebivalcem druge narodnosti v deželi in v mestni občini. — Deželno šolsko svetovalstvo je sklenilo, šola v Rosentalu (pod mestom) naj bo slovenska, kakoršno je prebivalstvo, mestni zbor se pa temu upira, češ, da so vse mestne šole italijanske in da so sosedje iz Staregore in Rosentala sami prosili, naj se njih otroci podučujejo v italijanski, ker je to jezik njih someščanov, kojega v svojih opravilih in zvezah z mestom najbolj potrebujejo. Tedaj, ker so vse mestne šole italijanske, za to morajo ineti tudi obmestni Slovenci italijansko šolo, in ker se ti slovenski koloni v odvisnosti od svojih laških ali lahonskih gospodarjev ne zavedajo, ali ne smejo zavedati svojih narodnih pravic, marveč slepo podpisujejo, kar jim narokavajo gospodarji, — za to se ultraliberalni mestni zastop naglo oklene ugodne prilike ter dekretuje, da se imajo ti slovenski podložniki poitalijančiti. To so lepi nazori o svobodi in narodni enakopravnosti!

Samomor. Včeraj ob 9. uri zjutraj se je sé samokresom v srcé ustrelil in je takoj mrtev ostal stotnik Siegel, tukaj bivajočega regimenta baron Weber. Kaj ga je nagnilo k nesrečnemu činu, ni še znano.

Umerl je 12. t. m. v Gorici, vpokojen stotnik Henrik Demšer, rodóm Kranjec, mnogim po deželi znan in zaradi prikupljivih lastnosti simpatičen starček.

Učiteljska konferencija bo dne 20. t. m. v Komnu. Do zdaj so bile take konferencije vsakrat v Sežani; za to je prav, da se je shodišče prebralo, da se učiteljem ne godé potne krivde. — Nekdó nam je izrazil misel, da ni prav, da so samo izpitani učitelji dolžni obiskovati konferencije, pomočni pa ne — saj so dotične razprave vsem enako podučljive in potrebne.

Solkanski župan zahteva, kakor se nam poroča, da se imajo naznanila javnih plesov, katera se po goriških mestnih oglih razvešajo, vselej tudi v slovenskem jeziku tiskati in ne kakor do zdaj, samo v italijanskem. Prav tako! Tudi v drugem oziru, posebno kar se tiče lokalne policije, slišimo, da se novi župan dobro obnaša in da namerava s previdnimi naredbami svojo občino zopet na dober glas postaviti. Le previdno in konsekvntno postopati, pa pojdel!

Beseda v Dornbergu — 17. t. m. se bo vršila po tem programu: 1. Petje. 2. Deklamacija: „Pesem srbskega selca“. 3. Petje. 4. Deklamacija. 5. Samospjev: „Zgubljena vera“. 6. Deklamacija: „Ra-

ja“. 7. Petje. 8. Igra: „Zakonske nadloge“, igrali bodo ajdovski diletarji.

Po besedi ples. Začetek točno ob 6 uri zvečer. Vstopnina k besedi 20 kr., za sedež 10 kr. K plesu 1 gl., — za moške.

V sežanskej čitalnici bode 17. februarja t. l. veselica z deklamacijo: „Na Šmarno Goro“, s petjem, burko: „Umor v kovaškej ulici“ in s plesom. Ustopnina 30 s — za ples 50 s.

V Renčah napravijo rodoljubi dne 3. marcija t. l. (in ne 23. t. m.) besedo z igro in plesom v krasni dvorani g. grofa Strassoldo-a.

Dunajska borza.

	14. Februarja
Enotni drž. dolg v bankovih	64 gl. 60 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67 „ 70 „
Zlata renta	75 „ 80 „
1860 drž. posojilo	112 „ 50 „
Akcije narodne banke	808 „ — „
Kreditne akcije	230 „ 75 „
London	118 „ 35 „
Napol.	9 „ 53 „
C. kr. cekini	5 „ 62 „
Srebro	104 „ 70 „
Državne marke	— „ — „

Prijateljem cvetlic!

Dne 13. t. m. sem odperl v Gorici na Travniku padiljon, kder so na prodaj cvetlice, venci itd. kamelije v raznih barvah od 20 do 60 kr. vsaka.

Tu se sprejemajo tudi naročila za vence in enake stvari, katerih ni ravno v padiljonu. Vse bode točno opravljeno in po spodobni ceni.

V Gorici 12. febr. 1878.

Andrej Claucig
umni vertnar in cvetličar.

Dobro semenje

gotove uljene farbe

za dobiti kod g. Poppovića v Zagrebu.
Cienik se šalje franco.

Oznaniło.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà) ustanovljene po grofu Thurnu v Gorici naznanja, da bode dne 4. marcija 1878 začela javna dražba (kant) nerešenih zastav IV. četrt leta 1876 t. j. tiste, ki so bile zastavljene meseca oktobra, novembra in decembra 1876.

V Gorici 4. februarja 1878.

Ravnatelj: D. Lovisoni.

Oznaniło.

Jemljem si čast slavnemu občinstvu naznani, da se pri podpisaneu nahaja bogata zaloga voska, sveč in torč iz slavnoznane tovarne **Realí Gavazzi-a** v Benetkah. Bila je odlikovana od cesarja avstrijskega, Frančiška Jožefa, od kralja bavarskega, Maksimiliana II., od kralja pruskega, Friderika Viljela in od umrlega francoskega cesarja, Napoleona III. Obdarovana je bila pri razstavi v Londonu l. 1862, pri obertnijski razstavi v Parmi, pri razstavi v Turinu, v Milanu, v Luki in slednjič pri razstavi v Filadelfiji.

Gg. naročnikom se bo postreglo z vso skerb-ljivostjo in natančnostjo in prav ugodno ceno.

Cena je: I. versta 2 gl. 40 sold.

II. „ 2 „ 20 „

Podpisani se tedaj zanaša, da bo v kratkem počasten s prav obilnimi naročili.

Jakob Palla
v Korminu.

DOKTOR

Janez Saunik,

dosluženi sekundarij prvega reda v Dunaj-skej c. k. veliki občni bolnišnici, stanuje

Travnik, hiša baron Baselli-eva,
št. 288, I. nadstropje.

Naznanilo.

Primerne jedi in pijače izbirati je zadeva prav velike važnosti posebno tam, kjer se vsa-ka neprevidnost v tem obziru pokaže, kadar prebavanje ne gre po navadnem pravilu. Ako se to zanemari, nastanejo dolgotrajne želodčne bolezni.

Ker se take neprevidnosti tudi pri največi pazljivosti ne dajo popolnoma odstraniti, se nam zdi primerno opozoriti na neko od vseh strani poterjeno sredstvo. To je **dr. Müller-jev, na Dunaji, sodnijsko preiskovani, tako imenovani Praeservativ-Balsam**, ki se posebno priporoča proti kerču, ki delovanje želodca vredi, vsako akutno in kronično vnetje v želodcu in črevah odstrani, metanje, drisko, zlatenico itd. naglo ozdravi.

Kdor se po morji vozi, je za-nj ta balsam vsega priporočevanja vreden, ker odstrani nagne-nje k morski bolezni.

Laboratorij in centralni depot za razpoši-ljenje: **J. Zl. Miller, lekarnicar Kronstadt, Siebenbürgen.**

V Gorici edino nahaja se pri lekarničarju Pontoni-u v Raštelu, v Reki pri A. F. Gott-hardt et Comp.

Oznaniło.

Ker smo velikansko zalogo tako imenovanega alpaka-srebra v Abisniji (Afriki) za neverjetno nizko ceno kupili in v naši fabriki zopet 63 strojev na par postavitih ukazali, smo sedaj v prijetnem položaju naše izdelke iz alpaka-srebra po 32 1/2 ceneje, boljše in lepše oddajati, kakor do sedaj. Vsakemu je namreč znano, da naše alpaka-sre-bro nikdar srebro barvo ne zgubi, in še od najmočnejši kisline nič ne trpi, kar pismeno zagotovimo.

	SEDAJ.	PREJ.
6 žilčik za kavo iz alpaka-srebra	gl. 120, 160, 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000	gl. 120, 160, 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000
6 žilčik velikih	gl. 120, 160, 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000	gl. 120, 160, 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000
1 velika žilica	gl. 120, 160, 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000	gl. 120, 160, 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000
1 žilica za mleko	gl. 120, 160, 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000	gl. 120, 160, 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000
6 parov nožev, vilic z angleškimi klinami in alpaka-srebrnimi držali	gl. 450, 530, 680, 750, 900	gl. 450, 530, 680, 750, 900
6 parov desertnih nožev in vilic z angleškimi klinami in alpaka-srebrnimi držali	gl. 350, 480, 550, 685	gl. 350, 480, 550, 685
Poleg tega elegantne svečnike za na mizo, par po gl. 120, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000	gl. 120, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000	gl. 120, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000
za kavo in čaj po gl. 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000	gl. 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000	gl. 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000
Trosileti sladkorja po 60, 75, 90 kr., 1 gl. Posoda za olje in očet po gl. 250, 380, 425, 600, 880, 1000	gl. 250, 380, 425, 600, 880, 1000	gl. 250, 380, 425, 600, 880, 1000
Posoda za surovo maslo po 95 kr., 170, 280, 325, 4 in še neštene druge reči, vse po 32 1/2 boljši kup, ko dosedaj.	gl. 95, 170, 280, 325, 4	gl. 95, 170, 280, 325, 4

Naročila z deželo proti poštnem povzetju natančno izvršuje
Fabrika za metalne izdelke Blau & Kann
Dunaj (Wien) Babenbergerstrasse N. 1